

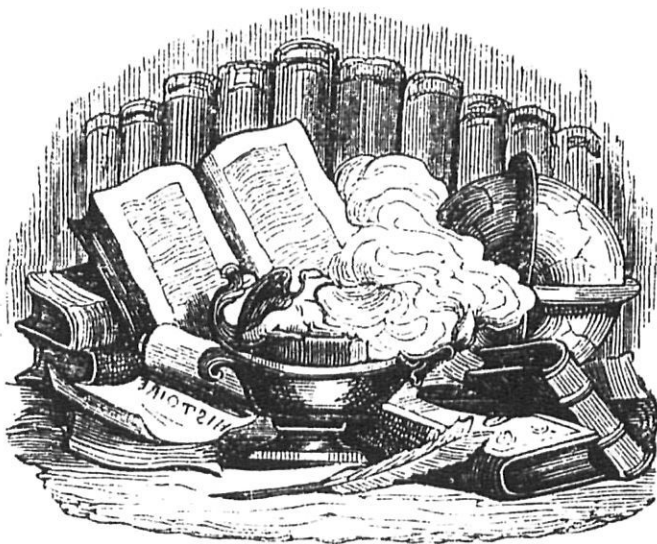
El Patronat Francesc Eiximenis, encara un nou futur

om a les portes d'una nova etapa en el ja llarg recorregut de l'antic Patronat de Cultura Francesc Eiximenis (PFE), creat per la Diputació de Girona l'any 1962, etapa de renovació de la qual cal esperar no tant la definitiva consolidació de l'organització com l'acompliment progressiu de tots els seus objectius, més enllà del suport econòmic que fins ara el Patronat ha aportat a les edicions del centres d'estudis que integra. Des de la primeria d'enguany, després d'un ràpid i diligent procés de refundació, aquest Patronat ha esdevingut el nou Organisme Autònom Local Patronat Francesc Eiximenis, que continua integrant els mateixos centres d'estudis locals de les comarques gironines –als quals seguirà donant suport en les seves activitats culturals i científiques–, però que també es proposa d'impulsar la difusió de la recerca mitjançant altres vies, com ara la pràctica d'aules d'estudis i de recerca conjunta, la celebració de col·loquis especialitzats, la institució de premis i ajudes, l'edició de treballs científics propis, la creació d'un fons documental d'abast local i comarcal, l'obertura a la ciutat de Girona d'una llibreria institucional especialitzada en temes d'història local i la convocatòria de jornades formatives d'interès per a l'investigador local o per facilitar-li informació sobre aspectes pràctics de la recerca historiogràfica.

Es tracta del tercer projecte des de l'època fundacional, dissenyat per afrontar amb garanties d'èxit els nous reptes dels temps actuals. En un primer moment (1962-1982), el PFE va ser un òrgan de caire col·legiat, sense personalitat jurídica, l'acció del qual s'estenia en el mateix àmbit de la institució que el va crear, la Diputació de Girona. Més endavant, en plena etapa de normalització democràtica del país, el Patronat va iniciar un segon recorregut (1983-1996), amb l'aprovació a la darrera de l'any 1982 d'un nou Reglament per part del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el qual es va incorporar en la seva estructura organitzativa i també va assumir una part del seu finançament.

Llevat d'algun episodi aïllat d'iniciativa conjunta del mateix Patronat o de treball en comú dels centres d'estudis, com ara les *Jornades d'Història de l'Empordà* que es van celebrar a Castelló d'Empúries (1984) en homenatge al polític i prolífic escriptor J. Pella i Forgas, o el catàleg conjunt de totes les entitats publicat l'any 1985, l'acció del PFE fins avui s'ha centrat bàsicament a suportar, primer aleatòriament i després amb un 50% garantit, l'activitat editorial de les entitats integrants del Patronat, inicialment en nombre de quatre: Institut d'Estudis Gironins, Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, Institut d'Estudis Empordanesos i Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca. Més tard se'n van incorporar sis més: Amics de Besalú i el seu Comtat –amb les seves filials Amics de la Vall de Bian-

PERE FREIXAS

Sessió constitutiva de l'Organisme Autònom Local "Patronat Francesc Eiximenis", Girona, 15-3-97.

ya, Amics de Sant Joan les Fonts i Amics del Vescomtat de Bas-, Associació Arqueològica de Girona, Institut d'Estudis Ceretans, Centre d'Estudis del Ripollès, Institut d'Estudis del Baix Empordà i Centre d'Estudis Selvatans. La darrera entitat a incorporar-se va ser el Cercle d'Estudis Històrics i Socials de Girona, l'activitat del qual se centra en la història contemporània en l'àmbit de les comarques gironines. Al seu torn, van formar part també del Patronat—fins a la recent segregació coincidint amb l'obertura d'aquesta època que ara engega— el Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona i la Universitat de Girona, abans Col·legi Universitari.

Onze centres i instituts, doncs, conformen l'equip integrant del PFE, el qual, —amb l'estructura orgànica de què l'ha dotat la Diputació de Girona, que n'ha assumit el protagonisme directe— s'apressa a iniciar un nou camí en la promoció i difusió de la recerca i l'edició dels estudis locals i comarcals. Mitjançant la capacitat operativa que li han de donar una organització i gestió professionalitzades, el PFE en el futur hauria de tenir vida pròpia i una línia programàtica específica, assumida per tot l'equip, per tal de contribuir amb eficàcia a l'estudi i difusió del patrimoni cultural i natural de les comarques gironines. En aquest sentit em vaig expressar en la sessió preconstituent del 26 de novembre de 1996, en afirmar que el nom de Sant Medir —indret escollit per a la reunió— hauria d'anar aplegat en el futur a la refundació i a una nova època del Patronat. Això s'ha aconseguit ja al nivell de disposar d'uns fonaments sòlids, en la consecució dels quals ha jugat un paper fonamental la ponència de Cultura de la Diputació de Girona. Ara caldrà que els agents del Patronat cerquin fórmules de col·laboració entre els centres i instituts, que s'optimitzi l'edició i la distribució de les publicacions i que es posin damunt la taula noves idees i nous projectes.

Des de fa temps, el PFE ha assumit la representació dels centres i instituts de les comarques de Girona que l'integren en la conducció d'un nou projecte, insòlit a Europa, i que pot representar en el futur immediat un gran pas endavant en la construcció d'una xarxa transnacional

de col·laboració en accions comunes en el terreny de la recerca local i regional. Dins un termini brevíssim de temps i amb les màximes il·lusions de tots els que han participat en els treballs preliminars des de fa quatre o cinc anys, és a punt de culminar la constitució de la Unió de Centres d'Estudis Transpirinencs (UCET), primera experiència europea d'establir una organització permanent entre entitats culturals de Catalunya i de l'Estat francès. Acadèmies, centres i instituts d'ambdós costats dels Pirineus, dedicats preferentment als estudis locals, han decidit dotar-se d'una estructura organitzativa de caràcter estable per tal d'instaurar un marc de col·laboració en els diversos àmbits de la història local. La UCET es constituirà formalment el proper mes de maig a Tolosa de Llenguadoc, moment a partir del qual s'obriran, sens dubte, noves possibilitats d'acció per a tots els interessats a formar part d'aquesta nova associació. Respectant la màxima autonomia de cada entitat, aquest nou marc de col·laboració transnacional exigeix també nous plantejaments, noves sinergies per tal d'aconseguir un bon funcionament de la Unió i la consecució dels seus objectius: entre d'altres, la cooperació en projectes de recerca, la racionalització en el terreny editorial i la difusió de les actuacions conjuntes.

El PFE ha estat present des de l'inici en la gestació d'aquest nou i engrescador projecte transfronterer. Abans, però, calia fer endreça a casa. Primer de tot, el Patronat havia de reorganitzar-se per tal d'oferir un servei bo i estable a tots els investigadors i centres d'estudis de les comarques de Girona, al mateix temps que calia sortir de l'aïllament i l'autosatisfacció. Aquesta necessària reforma passava per afermar la identitat corporativa del PFE per tal que pugui en endavant actuar amb eficàcia i alhora ser plenament reconegut. A banda de la reforma interna, la nova època del Patronat haurà de contemplar també el seu relleu exterior i, el que és més important, la imprescindible reorientació dels seus recursos econòmics.

Pere Freixas és director del Patronat Francesc Eiximenis, OAL.